

Suvehooaeg Eesti Vabaõhu- muuseumis

Nagu igal kevadel tärkas mitmekesine maailm Eesti Vabaõhumuuseumis ka selle aasta aprillikuus.

Peetud on kevadlaul ja emadepäev, selja taha jäänud põnev muuseumiöö. Kui neile üritustele polnud mahti tulla, ei maksa meelt heita, sest tegemist on suvel veel küllaga ja kõigile.

Käsitöö ja tervislik toit au sees

Eestlaste seas on kasvanud huvi meie esivanemate praktiliste oskuste, sealhulgas käsitöö vastu. Vabaõhumuuseum püüab vanu teadmisi meelde tuletada ja töid näidata ning erinevates eksponaatitudes huvilistele õpetada.

Neljandat aastat tegutseb Nuki sauniku talus käsitöömaja, kus mai algusest septembri teise pooleni askeldavad käsitöömeistrid kogu Eestist.

Tänavu võib näha ja valmistamise kohta nõu küsida, ka ise tegema õppida Põltsamaa ja Pilistvere põlletikandit, rahvuslike mustritega sokke-kindaid, muhu pätte, hardanger-, nipilis- ja Brügge pitsi, põimpilu. Käsitöömeistrid näitavad külmspist, kuiviltimist. Koos lastega on tore valmistada rahvuslikke kaltsunukke. Ise tehtud mänguasi on ju ikka kõige armsam.

Käsitööd on näha mitmes teiseski talus. Kõstriasemel kootakse laupäeviti-pühapäeviti peent linast kangast. Pulga talus võib reedeti ja laupäeviti näha, kuidas Sepa talu lammaste villast kraasimise-keetmise abil ilus lõng saab. Samuti seda, kuidas sellest lõngast valmistatakse soojad kindad ja sokid. Härjapea talu perenaiselt võib julgusti nõu küsida paelte ning vööde punumise kohta.

Igal laupäeval juuni algusest augusti lõpuni on hea võimalus tutvuda erinevate kihelkondade rahvariitete, nende osade valmistamisega. Muuseumi taluperenaised, kes on läbinud mitmeid kursusi Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse juures, näitavad, millises kihelkonnas milliseid riideid kanti. Teinekord aitavad nad ka nende tegemisega algust teha.

Jaanipäev Eesti Vabaõhumuuseumis 2006. aastal.

Sellel suvel proovitakse taimedega värvimist. Veel õpitakse tundma eri piirkondade põllesid, sukki-kotte, võid, paelu, seelikuid, peakatteid, käiseid ja särke. Saab vaadata, kuidas valmivad rahvariite juurde sobivad jalanõud.

Tutvustatakse veel eestlaste riieid vanemal ajal, samuti 1930. aastate moodi ning rahvarõiva kandmist. Rahvarõivapäevad toimuvad muuseumi erinevates taludes.

Härjapea talus võib suvi läbi igal pühapäeval saada näpunäiteid, kuidas soodsalt valmistada maitsevaid ja tervislikke toite. Jagame retsepte, mis pärinevad 1937. a Adeline Tannbaumi sulest ilmunud kokaraamatust "Moodne perenaine". Valmistame kohapeal nende järgi roogasid marmelaadist porgandivormini, õllesupist kartulipallideni.

Tantsu- ja lauluhuvilistel tasub muuseumi külastada laupäeval ja pühapäeval kell 11, kui Sassi-Jaani talus esinevad oma värvika kavaga Leigarid.

Ootame kõiki jaanitulele

Keskne sündmus vabaõhumuuseumi suves on eestlaste kõige olulisem rahvakalendri tähtpäev – jaanilaupäev. Seetõttu on isenesest mõistetav, et seda müstikat ning ilu täis aasta kõige valgemat ööd tähistatakse meilgi.

Jaanilaupäeval on kolm lava kolmest ajastust. Kaasaegsel rahvamuusika laval esinevad humoorikas ansambel Pärnu Poisid ning sel aastal oma 20. sünnipäeva tähistav Marko Matvere Väikeste Lõõtspillide Ühing.

1969. aasta jaanilaupäeval Nätsi tuuliku juures ollakse evelil saabuva 100. juubelilaulupeo pärast. 1969. aasta laulupeo laule esitab Nõmme

naiskoor. Lõbusa tuju tekitab estraadikava "Elust enesest", kus vabariiklike isetegevuslaste konkursside laureaate Paul Ranniku ja Ülo Vaidalu repertuaari esitavad Paul Ranniku tütar Merike Lang ja kohalik kultorg. Sekka kuuleme pillilugusid instrumentaalvokaalansambli Tõrts. Lapsi rõõmutavad klounid Piip ja Tuut. Limonaadi ja saiakesi saab otse autolahvkast.

1929. aasta Mereääre valla jaanilaupäev külaväljakul on ühendatud August Pulsti ja Eesti Vabaõhumuuseumi Ühingu poolt vabaõhumuuseumi loomise toetuseks korraldatud ringreisi kontserdiga. Seal saab osa vanade pillide tutvustusest, võib õppida vanu tantse ja õpetlikke tantsumänge. Lavale tuuakse August Pulsti humoorikas jant "Pillitohter", tutvustatakse pulmakombeid. Esmakordselt Mereääre vallas valitakse jaaniõhtule kohaselt Rammu-Koit.

Kohtuda saab rahvakultuuriteadlase Helmi Otsaga, kes vaatleb õhtu jooksul taluhooneid ja arutleb koos huvilistega, millised neist loodava muuseumi kogudesse võiksid sobida. Uue muuseumi toetuseks on korraldatud ka õnneloos, kus iga loos võidab.

Müstikat toovad öösse vallaliste tüdrukute jalutuskäigud tulevase abikaasa ennustamise tarvis ning Koidu ja Hämariku kohtumine. Nagu alati, toimuvad rituaalne jaanitule süütamine ja ühislaulmine, tegutseb laste mänguõu. Erandkorras pääseb eksponaatitudesse kella kümneni õhtul.

Tere tulemast Eesti Vabaõhumuuseumisse!

DAGMAR INGI

EVM ekspositsiooni-üritusjuht